

Hic fecit ordinationes tres in urbe Roma per men- A
sem Decembrem, presbyteros 32, diaconos 12, epi-
scopos per diversa loca 46. Qui etiam sepultus est in
cœmeterio Priscillæ, via Salaria, viii idus Aprilis.
Et cessavit episcopatus in urbe Roma dies 20 [Al.
dies 21].

NOTITIA GALLANDII.

(Biblioth. Vett. Patr. tom. IX.)

1. De sancto Cœlestino verba facturi, ea potius quam nostra, hic describenda existimamus, quæ paucis licet, satis tamen apposite ad nostrum institutum edisseruit vir doctus Coutantius. Sic igitur ille ^a : « Cum Bonifacius anno 422, Septembris 4 die, ex hac vita migrasset, inox, Augustino teste ^b, Cœlestinum in Romana sede Dominus Deus sine ulla plebis suæ discissione constituit. Observat vir eruditus, cum Ecclesiæ Romanæ tunc fuisse morem, ut B nisi quid obstaret, defuncto ejus episcopo statim successor sufficeretur; adeoque Cœlestinum, cum in eum conspirarint totius plebis suffragia, nulla interposita mora, ac proxima post Bonifacii mortem dominica, quæ in 10 Septembris diem incidebat, fuisse ordinatum.

2. « Pluribus gestis episcopatus ejus insignis fuit: nominatim vero adversus Nestorium sententiam primus edixit: Cyrillum ad eam exsequendam vicarium instituit, et regulam præscripsit ac formam, quam ut canonicæ Ephesinæ synodi Patres sequi se ultro sunt professi. Præterea hujus synodi confirmavit acta; Pelagianos totius Italiæ finibus deturbari curavit; Novatianis ecclesias quas Romæ plures habebant, ademit; nascentem coerevit Semipelagianam hæresim, et Augustinum adversus novos ejus reprehensores defendit.

3. « Eum ipso anno 432, quo Maximiani in Nestorii locum subrogati ordinationem, velut ad coronidem profligatæ hæreseos Nestorianæ, approbavit, tam gloriosum pontificatum finiisse, Prosperi ac Marellini Chronicis confirmatur; quo die, non ita est exploratum. Eum Aprilis 6 vel 9 die sepultum pontificales libri ac Martyrologia tradunt. Verum sibi non coherent pontificales libri, siquidem annos 9, menses 10 et aliquot dies, non secus atque veteres catalogi, pontificatui Cœlestini ascribunt. Antonius

Pagius certum esse debere, ait ^c, eum sedisse annos novem, menses decem et dies novem, ideoque obiisse die 18 aut 19 Julii. In Corbeiensi tamen codice Vigili papæ temporibus exarato, cum quo nonnulla saltem Chronici Prosperi exemplaria consentiunt, annos 9, menses 10, dies 17 sedisse dicitur. Hinc Sebastianus Tillemontius Cœlestini mortem anno 432 Julii 26 die consignare licere arbitratur ^d. » Illic usque V. C.

4. Jam vero ejusdem Cœlestini epistolarum editionem ab ipso Coutantio adornatam exhibemus, nonnullis in locis recensitam; ex cujus proinde annotatis haurire in promptu est, quæ ad hujus pontificis res præclare gestas magis elucidandas pertinent. Quod superest, si quid iis addendum, legendam existimarim disquisitionem in decem capitula epistolæ Cœlestini 21 ad episcopos Galliarum subjecta, quam viri eruditi elucubraverunt ^e, ubi accuratissime post ipsummet Coutantium quid de illis sit censendum exponunt. Cujus quidem epistolæ Cœlestini ad Gallos occasione annotare libet, Vincentium Lirinensem magni fecisse illam ejusdem pontificis sententiam quæ in ea epistola ad Galliarum episcopos habetur liis verbis ^f : *Desinat, si ita res sunt, incessere novitas vetustatem.* Quibus relatis, subdit Vincentius ^g : *Ergo hæc fuit beati Cœlestini beata sententia, ut non vetustas cessaret obruere novitatem, sed potius novitas desineret incessere vetustatem.* Haud equidem ignoro ejusmodi Vincentii verba in alium sensum ab eo quem præ se ferre videntur, detorsisse doctissimum cardinalem Norisium ^h : ejus tamen opinio nullo pacto probatur erudito Coutantio ⁱ. Neque vero illud præclarum de Cœlestino Prosperi testimonium hic demum omittendum ^j : *Cui, inquit, ad catholicæ Ecclesiæ præsidium multa Dominus gratiæ suæ dona largitus est.*

^a Constant. Epist. Rom. Pontiff. pag. 1051.

^b Aug. epist. 209, num. 1.

^c Pag. ad ann. 432, § 5.

^d Tillem. tom. XIV, pag. 738.

^e Baller. lib. II cap. 6 Observ. ad Opp. Noris. tom.

IV, pag. 909 seqq.

^f Cœlest. epist. 21, § 2.

^g Vinc. Lir. Common. cap. 32.

^h Noris. Hist. Pelag. lib. II cap. 11, Opp. tom. I, pag. 391 seq.

ⁱ Constant. ad epist. 21 Cœlest. not. 3, infra pag. 535.

^j Prosp. contra Collat. cap. 21, al. 41, num. 2.

D

NOTITIA SCHOENEMANNI.

(Biblioth. Historico-Litterar. tom. II.)

§ I. Vita Cœlestini papæ.

Patria Campanus, Prisci cujusdam filius, proxima statim post mortem Bonifacii Dominica, id est 10 Septembris die a. 425 episcopus ordinatus est. Du-

rabat adhuc Romanæ sedis in Afrorum judiciis potestas, tandiu ab ipsis Africanis episcopis concessa, donec consultis Nicæni concilii verissimis exemplaribus, utrum in eis reperirentur laudati a Zosimo

canones, certiores facti essent. Quo jure a Cœlestino in ipsis statim muneris novi auspiciis Antonii Fusatensis episcopi et aliquanto post Apiarii ob nova flagitia remoti et ad Cœlestinum provocantis causa suscepta fuit. Sed illius querelas, subdolas et injustas, everit Augustinus, suaque rei gestæ enarratione apud Cœlestinum pervicit, ut sententiam apud Afros in eum latam ratam haberet; huic propria scelorum damnavit confessio. Quam dum Cœlestino nuntiant, simul omne jus, quod interim de appellationibus Romanæ sedi permissarant, penitus sustulerunt, deprecantes, ne in posterum ex Africa venientes sive episcopi sive presbyteri inferioresve clerici, sive laici etiam facilius admitterentur, excommunicative in communionem præpropere restituerentur. Neque enim hoc magis quam illud, quod pridem de jure episcopi Romani legatos a latere in Africam mittendi Faustinus asservisset, in Nœanis conciliis, quæ ex authentico ab Attico Constantinopolitano episcopo sibi transmissa essent, scriptum reperiri. Quapropter nullum omnino judicium transmarinum nedum clericos Romanos tamquam executores ad se missos in posterum laturos esse significabant. Sed quidquid ex hac parte Romanæ sedis potestati decedere videbatur, ex altera quodammodo reparavit initum a Cœlestino cum Cyrillo Alexandrino fœdus contra Nestorium, quo tam callide usus est, ut quæcumque hujus causa gesta non magis Cyrilli studio, quam Romani episcopi vigilantia debere viderentur. Nam simul ac satis sese a Cyrillo instructum sensit, quid pro hæresi habendum esset, festinavit, ut primus eam anathemate feriret, ejusque auctorem, ni erroribus valedicturus esset, communione privaret; mox ad synodum ab imperatore Theodosio apud Ephesum indictam legatos misit hac generali præceptione, ut Nestorii damnationem ^a et a sede sua depositionem urgerent: in reliquis vero, quæ casus vel disceptationis ordo allaturus esset, moniti erant, ut quidquid in Cyrilli arbitrio viderent, facerent. Itaque quæcumque ab eo in synodo ista gesta essent, plene approbavit, eique et omnibus, qui in ea cum eo steterant, tamquam de victoria ab hostibus Christi ipsique adeo imperatori, invito sane victori, reportata gratulatus est, nec non Maximianum Nestorio depulso suffectum episcopum statim salutavit, hoc unum restringens in istorum indicatis, ne a seclis Nestorii qui resipiscerent, omnis penitus spes veniæ et restitutionis præcederetur ^b. Enimvero in his adversus Nestorium gestis illustrior vitæ pars Cœlestini, non tamen omnia ejus de catholica fide et Ecclesia merita continentur. Idem enim fuit, qui exuberantem in Gallia hæresim, quæ Semipelagianæ no-

A mine posthac notata fuit, repressit et deferentibus Prospero Aquitano et Hilario laico homine Gallia episcopos graviter reprehendit, quod tantum presbyteris suis indulgerent, ut *indisciplinatas quæstiones vocantes in medium, prædicarent adversantia veritati*, et Augustino, quem impense laudat, obstrepere audeant ^c. Præter hæc Prosper modo laudatus prædicat ejus studium in Pelagianis non solum ex tota Italia, sed etiam Britannia eliminandis, quo nomine ab eodem missus est sanctus Germanus Augustodunensis cum Lupo Trecenti episcopo. Prosperi denique testimonio nititur, quod Palladius ab eodem ad Scotos in Christum credentes ordinatus et primus episcopus missus sit. Obiit Cœlestinus anno 452, mense Julio.

§ II. Cœlestini papæ scripta.

Restant XVIII Cœlestini epistolæ, inscriptæ; I, *Episcopis Illyrici*. Assignatur anno 425. II, *Universis episcopis per Viennensem et Narbonensem provincias constitutis*, ser. d. 25 Julii a. 428. III, *Universis episcopis per Apuliam et Calabriam constitutis*, ser. a. 429. IV, *Cyrillo Alexandrino episcopo*, ser. d. 2 Aug. a. 450, quemadmodum et tres sequentes. V, *Johanni, Juvenali, Rufo et Flaviano episcopis per Orientem*, a pari. VI, *Nestorio*. VII, *Clero et populo Constantinopolitano*. Quatuor has epistolas Latine scriptas esse, dubitari nequit, sed statim in linguam Græcam conversas et una cum versione Græca ad Cyrillum transmissas esse suspicatur Constantius; simul tamen eundem esse primigenium, quem nos habemus textum probavit. VIII, *Cyrillo Alexandrino*, ser. d. 7 Maii a. 451. Hanc ex Græco versam, non Latino authentico descriptam esse diversis natis sibi deprehendisse visus est Constantius. IX, *Episcopis et presbyteris eunibus ad Orientem Commonitorium*, ser. d. 8 Maii a. 451. X, *Sancæ synodo apud Ephesum congregatæ*, ser. a. 451 Latine et in Ephesino concilio Latine primum lecta gestisque inserta, tum vero etiam in gratiam eorum, qui Latine nesciebant, Græce recitata. XI, *Theodosio Augusto*, ser. eodem a. XII, *Episcopis Galliarum*, ser. eodem a. XIII, *Sancæ synodo apud Ephesum constitutæ*, ser. uti et sequentes a. 452, post damnationem Nestorii. XIV, *Theodosio Aug.*, post synodum. XV, *Maximiano episcopo Constantinopolitano*. XVI, *Clero et plebi Constantinopoli consistentibus*. Præterea Arnobius in libro II de conflictu cum Serapione servavit *Fragmentum sermonis, quem Cœlestinus in concilio Romano, mense Augusto anni 450, adversus hæresim Nestorii habuit*. Auctoritates autem præteritorum sedis apostolicæ episcoporum de Gratia Dei verius Cœlestio adjudicantur.

p. 1201.

^b Ep. ad synodum Ephes. post Nestorii damnationem apud Coust. 22, p. 1146.

^c Ep. 21 apud Coust., cui ob hoc argumentum in plerisque codicibus adjeci consueverunt auctoritates præteritorum sedis apostolicæ episcoporum de gratia Dei et libero arbitrio.

^a Hanc in concilio Rom. in Nestorium dictam sententiam per Cyrillum ad Nestorium primum et nisi ille parituros esset, ad reliquos Orientis episcopos mitti curavit. Atque hoc est, quod vice sua Cyrillum agere dixit, *quatenus statutum suum vel Nestorio vel universis fratribus innotesceret*. Ep. ad Nestorium, 43 apud Coust. p. 1150, et iterum in Epist. ad Clerum et populum Constantinopolitanum. Constant.

Quæ porro ipsi falso tributa fuerunt, aut deperdita sunt, indicat *Constantius*.

§ III. Editiones operum Cœlestini.

Ex his Cœlestini epistolis IV, V, VI et VII, in Actis concilii Ephesini, II, III et XII, in Collectionibus Dionysii Exigui, Hadrianea, Hispana et Isidori servatæ et cum in iis tum ex iisdem per varias Conciliorum editiones vulgatæ sunt. Augeri cœpit numerus primum per *Petrum Crabbium* Fragmento epistolæ X, quam integram postea *Antonius de Aquino* in Collectione Epistolarum Pontificiarum Antonii Carafæ cardinalis protulit. Idem vero *Antonius* plures Cœlestini epistolas erutas subinde et schedis Vaticanis daturus erat in Auctuario, quod laudatæ Collectioni addere decreverat. Sed citius fato occubuit, nec quidquam ex omnibus, quæ indefesso ille studio luci paraverat, tenebras evasit præter epistolas, quas olim *Baronio* concesserat. Hinc factum est, ut sex novæ Cœlestini epistolæ, videlicet VIII, XI, XIII, XIV, XV, XVI, in *Annalibus* ad a. 431 et 432 prodierint. His *quatuordecim* Epistolis, quas junctim interea exhibent *Binius* et *Collectio Conciliorum Regia*, moxque correctiores passim repeliit *Ph. Labbeus*, accessit tandem I per *Holstenium* in Collectione Romana bipartita, et IX per *Stephanum Baluzium* in Nova Conciliorum Collectione. Tot autem perpoliendas et illustrandas accepit *Petrus Constantius*, ejus editionem nuper iterum *Andreas Gallandius* expressit. Mansius vero *Labbei* vestigijs inhæret,

SÆCULO XVI.

1525. *Moguntia*; in-fol. Decreta Cœlestini papæ numero XXII, i. e. Epistolæ tres : 1° ad *Episcopos Galliarum*, cui junguntur *Auctoritates præteritorum sedis apostolicæ episcoporum de Gratia Dei*; 2° ad *episcopos per Viennensem et Narbonensem provinciam*; 3° ad *episcopos per Apuliam et Calabriam constitutos*; in *Joannis Wendelstini* ed. *Collectionis Canon. Dionys.*

1530. *Colonia*; in-fol. Eadem; in *Coll. Conciliorum Jac. Mertini* T. 1, fol. CLXXXIII-VI. Editio prima facta est a. 1525. Tertia prodit a. 1555, *Parisiis*, in-8°, ubi Cœlestini Epistolæ exstant fol. CXCVII-CC.

1536. *Basileæ*; in-fol. Cœlestini papæ Decreta i. c. Epistola ad universos Galliarum episcopos subjectis capitulis seu indiculo constitutionum sanctorum Patrum de Gratia Dei; inter *selectissimas vetustissimorum præsulum Epistolas* additas *Clementis Recognitionibus* ex editione *Jo. Sichardi* pagg. 302-306.

1538. *Colonia*, apud *Petrum Quentel*; in-fol. Decreta Cœlestini papæ, quo nomine comprehenduntur *Epistolæ tres* laudatæ; Decreta ex *Gratiano* et *fragmentum Epistolæ* ad synodum Ephesinam; in *Concilijs Petri Crabbe* T. 1, fol. CCCIX-CCCXIII.

1570. *Colonia Agr.*, apud *Jo. Brinckmannum*; in-fol. Cœlestini Decreta seu Epistola ad universos Galliarum episcopos, etc., inter *Epistolas Pontiff. Rom. D. Clementis Oneribus* ex ed. *Lamb. Gruteri* subjectæ pagg. 561-563.

1576. *Ingolstadii*, ex *typogr. Dav. Sartorii*; in-4°. Variæ Cœlestini Epistolæ occasione concilii Ephesini scriptæ; inter *Acta omnia sacros. magni et æcum. concilii Ephesini* ed. opera *Theodori Peltani* soc. J., cap. 16, 17, 18, 19, 64, pagg. 248-74 et 388.

Sunt Epistolæ ad *Cyrrillum*, *Nestorium*, *Clerum* et *Pop. CP. Joannem Antioch.* et *Synodum Ephesinam*.

1591. *Romæ*; in-fol. Cœlestini papæ Epistolæ, in Tomo I *Collect. Epistolarum Decretalium Pontificum Romanorum*, quam a *card. Antonio Carafa* inchoatam absolvit *Antonius de Aquino*.

Octo sunt, nempe quatuor inter Acta concilii Ephesini, tres per *Dionysium Exiguum* nobis transmissæ. Una vero, cujus fragmentum antea *Petrus Crabbe* dederat, nunc integra prodit, velut ex *Cresconiana* collectione excerpta, ut *Constantius* inquit.

1594. *Romæ*, ex *Typogr. Vat.*; in-fol. Cœlestini Epistolæ (XIV); in *Baronii Annalium* tomo V, ad a. 430-32. Sex antea ineditæ ad a. 431 num. 6, 19 et 432 num. 4, 12, 17, 20. Repetitus est hic tomus *Romæ* 1607. Complectitur idem annorum spatium tomus quintus ed. *Coloniensis* a. 1624, et septimus *Mansianæ Lucæ* 1741. Sperabat *Baronius Antonium* de *Aquino*, a quo ineditas illas epistolas acceperat, in auctario Epistolarum Pontificiarum quod meditabatur, fontes, unde eas hausisset, indicaturum. Verum spes irrita fuit.

SÆCULO XVII.

1606. *Colonia Agr.*, apud *Jo. Gymnic. et Ant. Hierat.*; in-fol. Vita, Epistolæ et Decreta Cœlestini papæ I; in *Concilijs Severini Binius* T. I pagg. 622-632.

Ex quatuordecim, quas *Binius* partim ex *Antonio* de *Aquino*, partim ex *Baronio* collegit epistolis, non omnes una serie producuntur, sed nonnullæ numeris tantum suis indicatæ inter Acta Ephesini concilii locum obtinent. Aliquibus additæ sunt Notæ *Binianæ*.

1609. *Lutetiæ Parisiorum*; in-8°. Decreta Cœlestini papæ I (Epistolæ tres) in *Codice Vet. Eccl. Rom.* pagg. 404-426.

1629. *Parisiis*, sumpt. *Seb. Cramoisy*; in-fol. Cœlestini papæ I Epistolæ duæ ad episcopos *Viennensis* et *Narbonensis* provinciæ et episcopos universos *Galliarum*; in tomo I *Conciliorum Gallie Jac. Sirmondi*.

1644. *Parisiis e Typogr. Reg.*; in-fol. Vita, Epistolæ et Decreta Cœlestini papæ I; in T. IV *Conciliorum* collectionis *Luparensis* pagg. 469-510. *Auctoritates de Gratia Dei* epistolas antecedit.

1661. *Lutetiæ Paris.*, apud *Lud. Billaine*; in-fol. Cœlestini papæ Decreta (Epistolæ tres cum *Auctoritatibus*); in codice *Dionysii Exigui* apud *Guil. Voëltum* et *Henr. Justellum* in *Bibl. Juris Canon.* pagg. 215-222.

1662. *Romæ*; in-8°. Cœlestini Epistola ad episcopos per *Illyricum* nunc primum edita e schedis Vaticanis inter Acta synodi Romanæ sub *Bonifacio II*; in *Collectione Rom. Bipart. Lucæ Holstenii* p. I, pagg. 85-88.

1671. *Lutetiæ Parisiorum*; in-fol. Vita, Epistolæ A ex ed. Franc. Pithæi h. a. et l. recuso pagg. 219—223: et Decreta Cœlestini papæ I, cum notis Sev. Bini, Jac. Sirmondi et Obs. Phil. Labbei; in *Conciliis Phil. Labbei et Gabr. Cossartii cura editis* tomo II, pagg. 1610—1638.

Nonnullæ epistolæ nomen tantum suum in hac serie professæ sunt. Ipsæ exstant inter Acta Ephesini concilii tomo III, pagg. 345, 346, 355, 376, 614. Pressius nimirum sequitur Labbeus Binium et editorem Collectionis Regiæ. Quo obsequio adeo factum est, ut alias bis exscribendas dederit. Nam quæ in his sunt IX ad Theodosium, X ad Cyrillum, XI ad synod. Ephes., XII ad Theodosium Jun., XIII ad Maximianum, et XIV ad Constantinopolitanos, recitantur iterum integræ tomo III, pagg. 619, 621, 1069, 1072; T. IV, pagg. 1074 et 1075. Accedunt in *Appendice B* hujus secundi tomi pagg. 1847—19, *Notæ posthumæ Sirmondi* in duas ad Galliarum episcopos et *Auctoritates sedis apostolicæ*.

1675. *Lutetiæ Parisiorum*, apud Jo. Bapt. Coignard; in-4°. Epistola Cœlestini papæ ad episcopos Viennenses et Narbonenses. Ejusdemque ad episcopos Apuliæ et Calabriæ; in *Codice Canonum Ecclesiæ Rom. a Pasch. Quesnello* in tomo II *Opp. Leonis M.* vulgato, cap. 35 et 36, pagg. 135—137, editionis Lugdunensis (a. 1700) pagg. 71—73.

1682. *Lovaniæ, typis Hieronymi Nempæi*; in-4°. Commonitorium Cœlestini papæ episcopis et presbyteris euntibus ad Orientem: nunc primum e Vaticane bibliothecæ manuscripto in publicam lucem data per F. Christianum Lupum, Ipreensem, in *Epistolis variorum Patrum ad concilium Ephesinum ex ms. Cassin. Bibl.* ab eodem desumptis et editis, capite 226, fol. cccclxx. Repetitum est hoc opus in tomo VII *Operum Christiuni Lupi (Venetiis apud Jo. Bapt. Albritium, Q. Hieron. et Sebast. Coleti a. 1726; in-fol.)*, inque eo Cœlestini Commonitorium pagg. 385, 386.

1685. *Parisiis, ex off. typogr. Franc. Muguet; in-fol.* Commonitorium papæ Cœlestini datum episcopis et presbyteris euntibus ad Orientem. Ejusdem variæ Epistolæ occasione concilii Ephesini scriptæ; in *Steph. Baluzii Nova Coll. Conciliorum*, T. I, pagg. 384, 424, 431, 436, 458, 489—93.

Commonitorium reperit primum in vetustissimo codice bibliothecæ Colbertinæ num. 1865 optime D exarato. Aliud deinde exemplar in Vaticano recentiore num. 1520, Nicolai V pontificatu scripto, ad eum misit Hieronymus cardinalis Casanata. Sed emendatius erat in Colbertino quam in Vaticano. Ignoravit autem Baluzius idem anno ante jam a Lupo fuisse vulgatum. Reliquæ Epistolæ, inter Acta Ephesini concilii distributæ, sunt: 1° *Epistola ad Nestorium*; 2° *ad clerum et populum Constantinopol.*; 3° *ad Cyrillum*; 4° *ad Joannem Antioch.*; 5° *ad synodum Ephesinam*; 6° *ad Theodosium imp.*; 7° *ad Cyrillum Alexandrinum*.

1687. *Parisiis, e Typogr. Regia; in-fol.* Decreta Cœlestini papæ (Epist. III) in *Codice Can. Dionysii Ex.*

SÆCULO XVIII.

1715. *Parisiis, e Typogr. Regia; in-fol.* Cœlestini papæ Decreta (Epistolæ III); item Epistolæ per Acta Ephesini concilii distributæ, *ad Nestorium, ad clerum et populum CP., ad Cyrillum, ad Joannem Antiochenum, Commonitorium ad legatos, ad synodum Ephesinam, ad Theodosium, ad Cyrillum secunda, ad synodum post damnationem Nestorii, ad Theodosium Jun., ad Maximianum, ad clerum et populum CP. secunda*; in *Jo. Harduini Actis Conciliorum* T. I, pagg. 1251—62, 1299, 1311, 1321, 1323, 1347, 1467—74, 1674—82.

1721. *Parisiis; in-fol.* S. Cœlestini papæ Epistolæ et Decreta ad justum temporis ordinem reductæ, et Decreta ad justum temporis ordinem reductæ, juxta vet. codd. fidem recognitæ et emendatæ, præviis admonitionibus, notis criticis et dissertationibus illustratæ per Petrum Coustant; in *Epistolis Pontiff. Rom.*, T. I, pagg. 1051—1228.

Insertæ sunt epistolæ aliorum ad Cœlestinum, vel ad res ab eo gestas spectantes, scilicet ab initio omnium 1° *Augustini epistola ad Cœlestinum*, scr. circa initium a. 425, inter Augustinianas 209; 2° *Aurelii et cæterorum qui universali Africæ concilio Carthaginis adfuerunt*, ex codice canonum Ecclesiæ Africanæ, scr. judice Coustantio vel sub exitum a. 425, vel inueute a. 426. Item post III, 3° et 4° *duæ Nestorii ad Cœlestinum litteræ Gr. Lat.*; 5° *Epistola Cyrilli ad Cœlestinum*, scr. a. 430 *Gr. Lat.*; 6° *Commonitorium Cyrilli Posidonio cum Romam mitteret datum, Gr. Lat.* Post XIV, 7° *Nestorii ad Cœlestinum*, scr. a. 430, *Gr. Lat.* Post. XIX, 8° *Epistola synodi Ephesinæ ad Cœlestinum*, *Gr. Lat.* Decimo loco est fragmentum sermonis a Cœlestino habiti. Subjungitur *Notitia Epistolarum, quæ ad Cœlestinum papam attinent*.

1757. *Venetiis, apud Sim. Occhi; in-fol.* Cœlestini papæ Epistola ad episc. Viennenses et Narbonenses, item episc. Apuliæ et Calabriæ cum varietate exemplarium tam editorum quam mss.; in *Codice Vet. Canon. Constitut. S. sedis apostolicæ Pasch. Quesnelli* iterum edito a *Balleriniis Frr.*, tomo III *Opp. Leonis M.* cap. 35, 36, pagg. 270—77.

1760. *Florentiæ; in-fol.* Vita, Epistolæ et Decreta S. Cœlestini papæ I, cum notis Bini et Sirmondi, item *Excerptis* aliquot e cod. mss. epistolarum et titulorum veterum epistolarum quarundam Cœlestini; in tomo IV *Collectionis amplissimæ Conciliorum Jo. Domin. Mausi* pagg. 453—74.

Epistolas, quæ inter Acta Ephesini concilii hoc ipso tomo comprehensæ referuntur, non integras in hac serie repræsentavit, id quod post Labbeum etiam Coletus, quem raro alioquin Mansius deserit, fecerat; sed Binium sequi maluit, titulisque et verbis initialibus recitatis, ad illa lectores ablegat.

1775. *Venetiis, ex typogr. Jo. Bapt. Albritii; in-fol.* S. Cœlestini papæ Epistolæ et Decreta, quibus nonnulla intexta ad eundem sanctum pontificem pertinentia. Ex editione V. Cl. Petri Coustantii; in tomo

IX. *Bibl. PP. et SS. Vet. Eccl. Andree Gallundii* A in-fol. Cœlestini papæ epistola ad episcopos provinciarum Viennensis et Narbonensis. *Item* Epistola ad episcopos Galliarum, pro S. Augustino, additis decretis et decretorum titulis nec non Sirmondi, Quesnelli et Coustantii notis et lectionibus variantibus excerptis; in novissima *Conciliorum Galliarum* Collectione a PP. Maurinis nuper inchoata, tomo I, pag. 384 et 426.

Admonitiones Coustantii epistolis aliquibus præmissas resecurit sententiasque earum passim in notis contraxit. De Cœlestino disserit Prolegg. cap. 8, pagg. XIX, XX.

1789. Parisiis, sumptib. Petri Didot fil. primog.;

S. CŒLESTINI I PAPÆ EPISTOLÆ ET DECRETA.

(Ex edit. Coustantii apud Bibl. Vett. Patr. Galland. tom. IX.)

• EPISTOLA I.

AUGUSTINI HIPPONENSIS EPISCOPI AD CŒLESTINUM
PAPAM.

Antonii episcopi Fussalensis, qui administratione Ecclesie suæ ob scelera privatus, apostolicam sedem appellaverat, causa exposita, obtestatur ut latam in ipsum sententiam vigere sinat.

Domino beatissimo et debita charitate venerando sancto papæ CŒLESTINO AUGUSTINUS in Domino salutem.

1. Primum gratulationem reddo meritis tuis, quod te illa sede Dominus Deus noster sine ulla, sicut audivimus, plebis suæ dismissione^b constituit. Deinde insinuo sanctitati tuæ quæ sint circa nos, ut non solum orando pro nobis, verum etiam consulendo et opitulando subvenias. In magna quippe tribulatione positus, hæc ad tuam beatitudinem scripta direxi; quoniam volens prodesse quibusdam in nostra vicinitate membris Christi, magnam illis cladem improvidus et incautus ingressi.

2. Fussala dicitur Hipponensi territorio confine castellum. Antea ibi numquam episcopus fuit, sed simul cum contigua sibi regione ad parœciam Hipponensis Ecclesiæ pertinebat. Paucos habebat illa terra catholicos, cæteras plebes illic in magna multitudine hominum constitutas Donatistarum error miserabiliter obtinebat, ita ut in eodem castello nullus esset omnino catholicus. Actum est in Dei misericordia ut omnia ipsa loca unitati Ecclesiæ cohærerent, per quantos labores et pericula nostra,

^a Scripta circa initium anni 423. Inter Augustini epistolæ est. Statim atque Cœlestini electio et ordinatio in Africa divulgata est, adeoque circa anni 423 principium, scriptam esse Augustinus ipse ab exordio satis aperte declarat. Neque vero scrupuli de Antonii Fussalensis causa ipsi injecti procrastinare eum sinebant aut quiescere, donec promptum eis remedium invenisset.

^b Quamvis necdum ex Eulalii factione defecissent schismatici, contra quos Baronius ad ann. 423 et 425 putat legem 62 tit. 5 lib. XVI Cod. Th. Aquileiæ, Theodosio aug. XI et Valentiniano cæs. cons., hoc est anno 425, XVI kal. Augusti datam, qua cavetur: *Circa hos autem maxime urgenda commotio est, qui pravis suasionibus a venerabilis papæ sese*

longum est explicare: ita ut ibi presbyteri qui eis congregandis a nobis primitus constituti sunt, exspoliarentur, cæderentur, debilitarentur, excæcerentur, occiderentur; quorum tamen passiones inutiles ac steriles non fuerunt, unitatis illic securitate perfecta. Sed quod ab Hippone memoratum castellum millibus quadraginta sejungitur, cum in eis regendis et eorum reliquiis licet exiguis colligendis, quæ in utroque sexu aberrabant, non minaces ulterius, sed fugaces, me viderem latius quam oportebat extendi, nec adhibendæ sufficere diligentie quam certissima ratione adhiberi debere cernebam, episcopum ibi ordinandum constituendumque curavi.

3. Quod ut fieret, aptum loco illi congruumque requirebam, qui et Punica lingua esset instructus. Et habebam de quo cogitabam paratum presbyterum, propter quem ordinandum, sanctum^d senem qui tunc primatum Numidiæ gerebat, de longinquo ut veniret rogans litteris impetravi. Quo jam præsentem, omniumque in re tanta suspensis animis, ad horam nos ille qui mihi paratus videbatur omni modo resistendo destituit. Ego autem, qui utique, sicut exitus docuit, differre potius debui, quam periculosum præcipitare negotium, dum nolo gravissimum et sanctissimum senem ad nos usque fatigatum, sine effectu propter quem venerat tam longe ad propria remeare, obtuli non petentibus quemdam adolescentem Antonium qui mecum tunc erat, in monasterio quidem a nobis a parvula ætate nutritum, sed præter lectionis^e officium nullis clericatus

communione suspendunt, quorum schismate plebs etiam reliqua vitatur. His, conventionem præmissa, viginti dierum condonamus inducias, intra quos nisi ad communionis redierint unitatem, expulsi usque ad centesimum lapidem, solitudine quam eligunt macerentur.

^c Hoc est. schismaticis ad unitatem reducendis.
^d Puta Silvanum, qui apud Augustinum epistolæ 128 ut *Senex ecclesiæ Summensis*, et epistolæ 129 ut *primæ sedis provinciæ Numidiæ episcopus* subscribit.

^e Zosimus epist. 9, n. 5, decernit, ut qui ab infantia ecclesiasticis ministeriis nomen dederit, inter lectores usque ad vicesimum ætatis annum continuata observatione perduret. Qua in re is papa Siricii epist. 1 n. 15 decretum secutus est. Quocirca Antonius ille a parvula ætate lector initiatus, statimque Augustino